

**ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี:
สถาบันการศึกษาเขตพื้นที่ศึกษาจังหวัดอุดรธานี**

ธัญทิพย์ คลังชำนาญ¹ เดือนเพ็ญ บุญมาชู² ธวัชชัย เชื้อนสมบัติ³ ธนเมศวร์ แท่นคำ⁴ วรรณภา ภาจำปา⁵

(วันที่รับบทความ: 24 สิงหาคม 2567, วันที่แก้ไข: 27 ตุลาคม 2567, วันที่ตอบรับ 11 พฤศจิกายน 2567)

บทคัดย่อ

การใช้อยาเสพติดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจของเยาวชนการวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตพื้นที่ศึกษาจังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ในเขตพื้นที่ศึกษาจังหวัดอุดรธานี จำนวน 185 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม หากคุณภาพเครื่องมือด้วยการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 หากค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติดเท่ากับ 7.84 (SD = 1.49) โดยมีคะแนนระดับมาก ร้อยละ 57.80 ทดสอบปัจจัยทำนายพบว่า ตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด คือ ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันตนเองจากการติดสารเสพติด ($\beta = 0.188, p < 0.01$) และการสนับสนุนทางสังคม ($\beta = 0.271, p < 0.01$) โดยสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติดของนักศึกษาได้ร้อยละ 13.8 ($R^2 = 0.138, p < 0.01$)

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีในพื้นที่จังหวัดอุดรธานีมีความรู้และทักษะในการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด และการศึกษาในอนาคตควรมีการสัมภาษณ์กลุ่มด้วย

คำสำคัญ: พฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด, นักศึกษาระดับปริญญาตรี, การสนับสนุนทางสังคม, ปัจจัยทำนาย, จังหวัดอุดรธานี

¹⁻⁴อาจารย์, ⁵ผู้ช่วยศาสตราจารย์

^{1, 3, 5}คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ²คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

⁴คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

Corresponding author: ธวัชชัย เชื้อนสมบัติ, e-mail: thawatchai.khu1989@gmail.com

Predictive Factors of Self-Protective Behaviors Against Drug Abuse Among the Undergraduate Students: A Study in Educational Institutions in Udon Thani Province

Thanyatip Klangchamnan¹, Dueanphen Bunmachu², Thawatchai Khueansombat³

Thanamet Thaenkham⁴, Wanna Pajumpa⁵

(Received 24th August 2024; Revised : 27th October 2024; Accepted 11th November 2024)

ABSTRACT

The trend of substance abuse is steadily increasing, impacting the physical and mental health of adolescents. The objective of this research is to study the preventive behavior against substance abuse among the undergraduate students and factors associated with and factors predicting behavior to protect oneself from drugs. The study focuses on students in Udon Thani Province, with a sample of 185 undergraduate students selected through stratified random sampling. Data was collected using a questionnaire, and the quality of the tool was assessed by examining its content validity from three experts, yielding an IOC value between 0.67-1.00. The reliability of the instrument was 0.95. Data were analyzed using descriptive statistics and multiple regression analysis.

The research results showed that the sample group had an average score of self-protection behavior against drug use of 7.84 (SD = 1.49), with the highest score at a high level of 57.80%. Testing for predictive factors revealed that the variables capable of predicting self-protection behavior against drug use were self-efficacy expectation in preventing drug addiction ($\beta = 0.188$, $p < 0.01$) and social support ($\beta = 0.271$, $p < 0.01$). These factors together could predict 13.8% of the students' self-protection behavior against drug use ($R^2 = 0.138$, $p < 0.01$).

The study results indicate that the undergraduate students in Udon Thani Province possess knowledge and skills in self-protection against substance abuse. Additionally, future research should involve conducting group interviews to further explore this topic.

Keywords: Self-protection behavior against substance abuse, the Undergraduate students, Social support, Predictive factors, Udon Thani Province

¹⁻⁴Lecturer, ⁵Assistant Professor

^{1, 3, 5} Faculty of Nursing, Udon Thani Rajabhat University, ²Faculty of Nursing, Ubon Ratchathani Rajabhat University, ⁴ Faculty of Science, Nakhon Phanom University

Corresponding author: Thawatchai Khueansombat, e-mail: thawatchai.khu1989@gmail.com

บทนำ

ยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญยาวนานระดับโลก ทุกประเทศต่างตระหนักถึงผลที่ก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อมวลมนุษยชาติ จากรายงาน World Drug Report 2022 ของสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติพบว่า ในปี 2563 มีจำนวนประชากรกว่า 284 ล้านคนจากทั่วโลก ในช่วงอายุ 15-64 ปี ที่ติดยาเสพติด ซึ่งเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 26 เมื่อเทียบกับสิบปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ติดยาเสพติดมีแนวโน้มที่มีอายุน้อยลงเรื่อย ๆ เด็กและเยาวชนมีการใช้ยาเสพติดมากกว่าผู้ใหญ่รวมถึงใช้ในปริมาณที่มากกว่าเช่นเดียวกัน⁽¹⁾ สำหรับประเทศไทยสถานการณ์การติดสารเสพติด ประชากรเคยใช้สารเสพติดชนิดใดชนิดหนึ่ง จำนวนประมาณ 3,749,618 คน หรือคิดเป็น 74.56 ต่อ 1,000 ของประชากรอายุระหว่าง 12-65 ปี ในกลุ่มอายุระหว่าง 12-19 ปี มีผู้ใช้สารเสพติด ในอัตราความชุก 3.72 ต่อ 1,000 คน และ กลุ่มอายุระหว่าง 20-24 ปี มีผู้ใช้สารเสพติด ในอัตราความชุก 72.6 ต่อ 1,000 คน⁽²⁾ สารเสพติดที่นิยมใช้มากที่สุดคือ กัญชา รองลงมาเป็นยาบ้า พืชกระท่อม ไอซ์ สารระเหย ผีนเฮโรอีน ยาไอซ์ และยาเค ตามลำดับ

เยาวชนเริ่มมีการใช้สารเสพติดที่ถูกกฎหมาย คือ บุหรี่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สถิติการสูบบุหรี่ไฟฟ้า พบว่า วัยรุ่นไทยอายุ 13-15 ปี มีอัตราการสูบบุหรี่ไฟฟ้าถึงร้อยละ 2.7 ในขณะที่กลุ่มอายุมากกว่า 15 ปี มีอัตราการสูบบุหรี่ไฟฟ้าร้อยละ 3.2 ส่วนผู้หญิงไทยมีการสูบบุหรี่ไฟฟ้าถึงร้อยละ 5.2 ซึ่งมากกว่าผู้ชายร้อยละ 1.1⁽³⁾ วัยรุ่นตอนปลายและวัยผู้ใหญ่ตอนต้นเป็นกลุ่ม

ที่มีโอกาสในการใช้สารเสพติด เนื่องจากช่วงวัยนี้เป็นวัยแห่งการค้นหาความเป็นตัวของตัวเอง อยากรับอิสระ ต้องการการเรียนรู้ อยากลอง ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน⁽⁴⁾

การเสพยาเสพติดส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจคือ กระวนกระวาย นอนไม่หลับ กินข้าวไม่ได้ร่างกายทรุดโทรม หงุดหงิด โมโหง่าย หูแว่วภาพหลอนและหวาดระแวง ด้านครอบครัว ผู้ดูแลหลักเครียดและกังวล ทะเลาะเบาะแว้ง ครอบครัวขาดความอบอุ่น และแตกแยก ด้านเศรษฐกิจและสังคม สิ้นเปลืองเงินในการเสพยา บำบัดรักษาและการดำเนินคดีความ ผลกระทบด้านคดี มีการถูกดำเนินคดีข้อหาเสพยาและค้ายา⁽⁵⁾

ปัจจุบันสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดระบบงานด้านยาเสพติดเพื่อบูรณาการ การทำงานทั้งหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก ให้สามารถดำเนินการได้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแนวทางในการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และใช้วิธีการที่หลากหลายจึงจะสามารถดำเนินการ ได้ประสบผลสำเร็จ⁽⁶⁾ ครอบครัวและสถานศึกษาเป็นบทบาทสำคัญอย่างหนึ่งในการหล่อหลอมพฤติกรรมของนักศึกษาโดยในสถานศึกษาต้องมีการให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางการป้องกันยาเสพติดเพื่อให้นักศึกษาไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ให้ตกเป็นกลุ่มเสี่ยง⁽⁷⁾ บุคคลเป็นปัจจัยที่สำคัญในการควบคุมตนเองในการป้องกันตนเอง ที่ถูกต้องเหมาะสม จากพฤติกรรมกำบังตนเองจากการใช้ยาเสพติดของกลุ่มนักเรียนและนักศึกษา พบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย

ต่าง ๆ อาทิเช่น การอาศัยอยู่กับครอบครัวและความสัมพันธ์กับครอบครัวมีความแตกต่างกัน แต่มีพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดไม่แตกต่างกัน⁽⁸⁾ ส่วนพื้นที่อารมณ์ การอบรมเลี้ยงดู และสภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด⁽⁹⁾

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่างานวิจัย ส่วนใหญ่มุ่งเน้นศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษา แต่ยังขาดข้อมูลเชิงลึกในกลุ่มนักศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงสำคัญ เนื่องจากเป็นช่วงวัยแห่งการเปลี่ยนผ่านและต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน อีกทั้งยังไม่พบการศึกษาในบริบทเฉพาะของพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ ดังนั้น การศึกษาวิจัยการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี : กรณีศึกษาในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ผลการวิจัยจะช่วยให้เข้าใจอิทธิพลของปัจจัยด้านความรู้ การรับรู้โอกาสเสี่ยง และสัมพันธภาพในครอบครัว ที่มีต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการออกแบบโปรแกรมการให้ความรู้และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและบริบทพื้นที่ อันจะนำไปสู่การพัฒนากลไกการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในจังหวัดอุดรธานี

สมมติฐาน

1. ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. การสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ขอบเขตการวิจัย

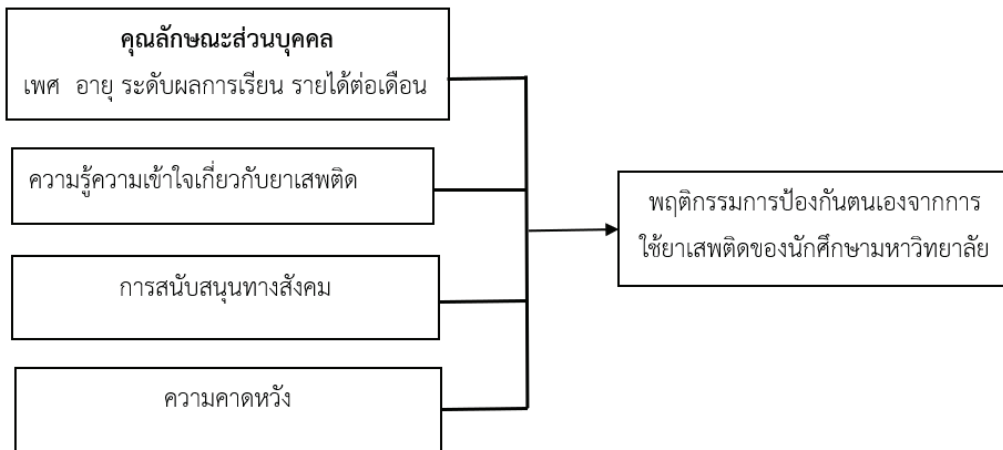
การวิจัยนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดอุดรธานี โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 185 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมุ่งเน้นศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดกับปัจจัยต่าง ๆ โดยเฉพาะความคาดหวังในความสามารถของตนเองและการสนับสนุนทางสังคมการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ทั้งสถิติเชิงบรรยายและการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ เพื่อหาปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันตนเอง จากการใช้

ยาเสพติดของนักศึกษา ผลการวิจัยนี้จะช่วยให้เข้าใจสถานการณ์และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติดในกลุ่มนักศึกษา ซึ่งจำกัดอยู่ในบริบทของจังหวัดอุดรธานีเท่านั้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ เพศ อายุ ระดับผลการเรียน รายได้ต่อเดือน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด การสนับสนุนทางสังคม และความคาดหวัง

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตพื้นที่ศึกษาจังหวัดอุดรธานี

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง หรือ ผู้ให้ข้อมูล

ประชากร คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ในเขตพื้นที่ศึกษาจังหวัดอุดรธานี จำนวน 12,307 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ในเขตพื้นที่ศึกษาจังหวัดอุดรธานี กำหนดขนาดตัวอย่างใช้โปรแกรม G* Power 3.1.9.7 กำหนดค่าอิทธิพล (Effect size) เท่ากับ 0.15 ค่าความคลาดเคลื่อน (α) เท่ากับ 0.05 และค่าเพาเวอร์ ($1-\beta$) เท่ากับ 0.95 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 185 คน⁽¹⁰⁾

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ส่วน โดยให้นักศึกษาตอบด้วยตนเอง ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล 12 ข้อ ครอบคลุมลักษณะทางประชากรศาสตร์ เศรษฐกิจ และสังคมของผู้ตอบ เช่น เพศ อายุ ระดับผลการเรียน สถานภาพครอบครัว รายได้ ที่พัก และพฤติกรรมการใช้เวลาว่าง ข้อมูลเหล่านี้ช่วยให้เข้าใจภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างและปัจจัยที่อาจส่งผล

ต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติด รวมถึงแหล่งสนับสนุนทางสังคมเมื่อเผชิญปัญหา

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ลักษณะและประเภทของยาเสพติด 2) อันตรายของยาเสพติดต่อสุขภาพ 3) สาเหตุของปัญหายาเสพติด 4) ผลกระทบต่อครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ และ 5) การบำบัดรักษาและการแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นแบบลักษณะให้เลือกตอบ “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” โดยพิจารณาการแปลผลคะแนน ดังนี้ คะแนน 0-10 ระดับต่ำ 11-15 ระดับปานกลาง และ 16-20 ระดับสูง

ส่วนที่ 3 ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันตนเองจากการติดสารเสพติด ข้อคำถาม 20 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบ Likert's Scale 5 อันดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นคำถามเชิงบวก 11 ข้อ และคำถามเชิงลบ 9 ข้อ ใช้คะแนนเฉลี่ย ตั้งแต่ 1.00-5.00 โดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้⁽¹¹⁾ 4.50-5.00 ระดับมากที่สุด 3.50-4.49 ระดับมาก 2.50-3.49 ระดับปานกลาง 1.50 - 2.49 ระดับน้อย และ 1.00 - 1.49 ระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 การสนับสนุนทางสังคม ข้อคำถาม 15 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบ Rating scale 7 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เห็นด้วยบางส่วน ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยบางส่วน และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง⁽¹²⁾ กำหนดคะแนน 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1 การแปลผลคะแนน⁽¹³⁾ 15-45 ระดับต่ำ 46-75 ระดับปานกลาง 76-105 ระดับสูง

ส่วนที่ 5 พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบให้วงกลมบนตัวเลขที่อยู่บนเส้นตรงปลายเส้นตรงด้านซ้ายมือเริ่มจากหมายเลข 1 มีข้อความกำกับว่าน้อยมาก และปลายเส้นตรงด้านขวามือสิ้นสุดที่หมายเลข 10 มีข้อความกำกับว่ามากที่สุด โดยมีเกณฑ์ในการกำหนดค่า⁽¹⁴⁾ ตั้งแต่ 1.00-10.00 โดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้⁽¹¹⁾ คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.99 ไม่มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเอง 3.00-4.99 ระดับน้อย 5.00-6.99 ระดับปานกลาง 7.00-8.99 ระดับมาก 9.00-10.00 ระดับมากที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย การวัดความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ และการทดสอบความเชื่อมั่นกับนักศึกษา 30 คน โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.77, 0.95, 0.95 และ 0.94 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson และสถิติการถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) โดยใช้โปรแกรมคำนวณสำเร็จรูป IBM SPSS Statistics v.28 ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง ข้อความที่แสดงว่าการวิจัยได้ผ่านการพิจารณา

จริยธรรมการวิจัยแล้ว

การวิจัยนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (เลขที่ อว 0622.7/609) ผ่านการรับรองเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2565 ผู้วิจัยได้ดำเนินการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างโดยการชี้แจงรายละเอียดการวิจัยอย่างครบถ้วน ให้โอกาสในการตัดสินใจเข้าร่วมโดยอิสระ รับรองสิทธิในการถอนตัว และรักษาความลับของข้อมูลส่วนบุคคล โดยจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยเริ่มจากการขออนุมัติจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากนั้นทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลถึงคณบดีคณะต่าง ๆ และส่งบันทึกข้อความพร้อม QR code แบบสอบถามไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หลังจาก 1 เดือน มีการตรวจสอบอัตราการตอบกลับ หากน้อยกว่า ร้อยละ 70(15) จะมีการกระตุ้นการตอบกลับโดยแจก QR code อีกครั้งและประสานงานกับหน่วยงานที่ข้อมูลยังไม่ครบ ทำเช่นนี้สัปดาห์ละครั้งเป็นเวลา 3 เดือน จากนั้นจึงปิดรับแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และนำไปวิเคราะห์ผลการศึกษาต่อไป

ผลการวิจัย

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง 185 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 62.70 อายุระหว่าง 18-23 ปี มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 20.22 ปี ($SD = 1.08$) กลุ่มอายุที่พบมากที่สุดคือ อายุ 20 ปี คิดเป็น

ร้อยละ 36.80 กำลังศึกษาชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 61.60 มีผลการเรียนดี ≥ 3.01 ร้อยละ 67.60 ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากบิดามารดา ร้อยละ 65.90 ค่าใช้จ่ายต่อเดือน 0-5,000 บาท ร้อยละ 55.10 รายได้ครอบครัวต่อปี 100,001-500,000 บาท ร้อยละ 43.80 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 67 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรและรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 28.10 พักหอพักนอกมหาวิทยาลัย ร้อยละ 43.80 ปัญหาหลักคือเงินไม่พอใช้ ร้อยละ 70.80 ส่วนใหญ่มักปรึกษาปัญหากับเพื่อน ร้อยละ 71.90 และใช้เวลาว่างเล่นอินเทอร์เน็ตหรือเกม ร้อยละ 69.20

2. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดของนักศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า นักศึกษามีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่ในระดับสูงร้อยละ 97.83 ($\bar{X} = 18.62$, $SD = 0.74$) รองลงมาระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 4.30 ($\bar{X} = 15.56$, $SD = 2.60$) และมีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับต่ำร้อยละ 1.1 ($\bar{X} = 8.33$, $SD = 4.93$) ตามลำดับ

3. ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติดของนักศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

เมื่อพิจารณาระดับความคาดหวังในความสามารถของตนเอง พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันตนเองจากการติดสาร

เสพติดในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, $SD = 0.40$) และค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังในความสามารถของตนเองสูงสามลำดับแรก ได้แก่ การปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวนทดลองเสพสารเสพติด ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 1.07$) ความสามารถปฏิบัติตัวตามคำแนะนำของครู/บิดา/มารดา ในการป้องกันการติดสารเสพติด ($\bar{X} = 4.50$, $SD = 0.87$) และความสามารถแก้ไขปัญหาของตนเองที่เกิดขึ้นในทางที่ถูกต้องโดยไม่พึ่งสารเสพติด ($\bar{X} = 4.46$, $SD = 0.97$) ตามลำดับ

4. การสนับสนุนทางสังคมในการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติดของนักศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

คะแนนการสนับสนุนทางสังคมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่มีคะแนนอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 91.30 ($\bar{X} = 95.08$, $SD = 10.02$) รองลงมาการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 7.07 ($\bar{X} = 70.15$, $SD = 5.07$) และการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 1.63 ($\bar{X} = 33.00$, $SD = 10.44$) ตามลำดับ

5. พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติดของนักศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมในการป้องกันตนเองมาก ($\bar{X} = 7.84$, $SD = 1.50$) และค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสามลำดับแรก ได้แก่ การได้รับทราบข่าวสารว่ามีปัญหามากจากยาเสพติดจึงไม่ต้องการเป็นปัญหาต่อสังคมเพิ่มอีก ด้วยการไม่ใช้ยาเสพติด ($\bar{X} = 8.69$, $SD = 2.06$) การปฏิเสธการทดลองใช้ยาเสพติดทุกชนิด ($\bar{X} = 8.66$, $SD = 2.42$) และการดำรงตนเองโดยไม่ใช้ยาเสพติดถึงแม้สถานที่พักอาศัยจะมีการระบาดของยาเสพติด ($\bar{X} = 8.65$, $SD = 2.14$) ตามลำดับ

6. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด

การวิเคราะห์ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลพบว่า เพศและระดับผลการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติดของนักศึกษา ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การทดสอบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติดของนักศึกษา ($n = 185$)

ตัวแปร	Fisher's exact test (X^2)	p-value
เพศ	7.193	0.465
ระดับผลการเรียน	16.455	0.188

7. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด การสนับสนุนทางสังคม และความคาดหวังกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับพฤติกรรมการป้องกันตนเอง

จากการใช้ยาเสพติด โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันพบว่า การสนับสนุนทางสังคมและความคาดหวังมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติดของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด การสนับสนุนทางสังคม และความคาดหวังกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด (n = 185)

ตัวแปร	พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด	
	Pearson Correlation (r)	p-value
1. อายุ	-0.04	0.591
2. รายได้ต่อเดือน	-0.139	0.059
3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด	0.130	0.077
4. การสนับสนุนทางสังคม	0.325*	< 0.001
5. ความคาดหวัง	0.265*	< 0.001

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

8. คุณลักษณะส่วนบุคคล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด การสนับสนุนทางสังคม และความคาดหวังกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติดของนักศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จากผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นแบบพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) พบว่า ตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้

ยาเสพติด คือ ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันตนเองจากการติดสารเสพติด ($\beta = 0.188$, $p=0.010$) และการสนับสนุนทางสังคม ($\beta = 0.271$, $p < 0.01$) โดยสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติดของนักศึกษาได้ร้อยละ 13.8 ($R^2 = 0.138$, $p < 0.01$) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าอำนาจในการทำนายของตัวทำนายค่าพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติดของนักศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

ตัวแปรทำนาย (X)	B	SE	β	t	p-value
Constant	2.474	1.006			
- อายุ (X_1)	-0.011	0.099		-0.113	0.910
- รายได้ (X_2)	-0.00004	0.000		-1.093	0.276
- การสนับสนุนทางสังคม (X_3)	1.011	0.268	0.271	3.779	0.000
- ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง (X_4)	0.286	0.109	0.188	2.615	0.010
ค่าคงที่ (a) = 2.474, $R^2 = 0.138$, Adjusted $R^2 = 0.128$, $R = 0.371$, $F = 14.552$; $p < 0.01$					

โดยสามารถกำหนดสมการถดถอยพหุคูณ เชิงเส้นตรง ซึ่งเป็นสมการทำนายพฤติกรรม การป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติดของนักศึกษา ในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$\hat{Y} = 2.474 + 1.011$ (การสนับสนุนทางสังคม) + 0.286 (ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด) ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 7.84$, $SD = 1.50$) อาจเนื่องจากลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่พบส่วนใหญ่กล้าตัดสินใจที่จะปฏิเสธการทดลองใช้ยาเสพติดทุกชนิด ถ้าเพื่อนชักชวนให้ลองเสพยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของของพุทธิพร พงศ์นนท์กุลกิจ⁽¹⁶⁾ พบว่า พฤติกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับมาก อธิบายได้ว่า พฤติกรรมการ

ป้องกันการใช้ยาเสพติดนั้นมาจากพฤติกรรม 2 ส่วน คือ พฤติกรรมภายใน เช่น นักเรียนพยายามควบคุมตนเองไม่ให้อยู่เกี่ยวกับยาเสพติด และพฤติกรรมภายนอก เช่น โรงเรียนส่งเสริมให้มีการจัดรณรงค์เตือนภัยด้านยาเสพติด จนมีผลให้คะแนนพฤติกรรม การป้องกันตนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ยังพบว่า สอดคล้องกับการศึกษาของมนัสนันท์ ผลานิสงค์⁽¹⁷⁾ พบว่า พฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดกำแพงเพชรอยู่ในระดับมาก

2. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด จากการศึกษาพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.130$, $p = 0.077$) ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า ความรู้เป็นกลไกขั้นแรกของการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติและการคงไว้ซึ่งพฤติกรรม

ส่งเสริมสุขภาพของบุคคล ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีมาตรการสร้างการรับรู้รณรงค์ประชาสัมพันธ์ ในการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาสารเสพติดผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์มหาวิทยาลัย การสอดแทรกโทษพิษภัยของสารเสพติดผ่านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่ในระดับสูง การศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของนิรันดร์ โชติวรังกุล⁽¹⁸⁾ ที่พบว่า ผลการให้ความรู้ด้านโทษและผลกระทบของยาเสพติดเมื่อจบการบำบัด 16 สัปดาห์ ทำให้ผู้ป่วยมีความรู้มากขึ้น และสอดคล้องกับผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย⁽¹⁹⁾ พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดได้ร้อยละ 35.40

3. ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติดของนักศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี การศึกษาครั้งนี้พบว่า ปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม และความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด โดยสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติดของนักศึกษาได้ร้อยละ 12.80 ($p < 0.01$) อภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

3.1 การสนับสนุนทางสังคม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติดมากที่สุด ($\beta = 0.271$,

$p < 0.01$) อธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับสูง โดยได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมากที่สุด คือ การมีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาได้ในทุกเรื่อง ซึ่งการสนับสนุนทางสังคมถือเป็นปัจจัยภายนอกที่สำคัญที่ช่วยปกป้องบุคคลจากสถานการณ์ที่ไม่ดี⁽²⁰⁾ การคบเพื่อนนั้นย่อมมีทั้งคุณและโทษ ถ้าวัยรุ่นเลือกคบเพื่อนที่ดีจะชักจูงไปในทางที่ดี ในทางตรงกันข้ามหากเลือกคบเพื่อนที่ไม่ดีก็อาจนำไปในทางที่เสื่อมถอยได้เช่นกัน การศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกานดา สุขมาก⁽²¹⁾ พบว่า การได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติด ได้ร้อยละ 33.40 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเปรมฤดี หงษ์สุทธิ⁽²²⁾ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันตนจากการติดสารเสพติดของนักเรียนชายโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด คือ การสนับสนุนทางสังคม ($\beta = 0.246, p < 0.01$) โดยสามารถทำนายการป้องกันการติดสารเสพติดของนักเรียนชายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้ร้อยละ 17.90 ($R^2 = 0.179, p < 0.05$) เมื่อได้รับการสนับสนุนทางสังคมเป็นแรงผลักดันให้บุคคลปฏิบัติพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ตามเป้าหมาย และทำให้เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของชีวิตได้อย่างเหมาะสม

3.2 ความคาดหวังในความสามารถของตนเอง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการใช้

ยาเสพติดลดลงมา ($\beta = 0.188, p < 0.01$) จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันตนเองจากการติดสารเสพติดในระดับมาก โดยเฉพาะการปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวนทดลองเสพสารเสพติด อธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างจะรับรู้ว่าคุณสมบัติของตนเองสามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเอง จัดการกับความเครียดหรือมีทักษะการปฏิเสธ ทำให้รู้สึกมั่นใจ เชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และสามารถปรับตัวเลือกปฏิบัติพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา⁽²²⁾ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมป้องกันการติดสารเสพติดของนักเรียนชายโรงเรียนขยายโอกาส คือ ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันตนเองจากการติดสารเสพติดเป็นปัจจัยทำนายที่ดีที่สุด ($\beta = 0.267, p < 0.01$) และสามารถทำนายการป้องกันการติดสารเสพติดของนักเรียนชายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้ร้อยละ 17.90 ($R^2 = 0.179, p < 0.05$)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมป้องกันการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติดเท่ากับ 7.84 (SD = 1.49) โดยมีคะแนนระดับมากที่สุด ร้อยละ 57.80 ทดสอบปัจจัยทำนาย พบว่า ตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมป้องกันการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติด คือ ความคาดหวังในความสามารถของตนเองในการป้องกันตนเองจากการติดสารเสพติด ($\beta = 0.188, p < 0.01$) และการ

สนับสนุนทางสังคม ($\beta = 0.271, p < 0.01$) โดยสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมป้องกันการป้องกันตนเองจากการใช้ยาเสพติดของนักศึกษาได้ร้อยละ 13.8 ($R^2 = 0.138, p < 0.01$)

ข้อเสนอแนะ

สถานศึกษาควรมุ่งเน้นการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักศึกษาผ่านการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การสร้างระบบพี่เลี้ยง และการจัดตั้งชมรมต่าง ๆ ควบคู่กับการส่งเสริมการออกกำลังกายและการแข่งขันกีฬาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ควรบูรณาการการสร้างวินัยเข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอน พร้อมทั้งสร้างระบบการให้รางวัลและยกย่องนักศึกษาที่มีพฤติกรรมเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งหมดนี้เพื่อสร้างค่านิยมและทัศนคติที่ถูกต้องในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และห่างไกลจากยาเสพติด

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัย และขอบคุณนักศึกษาทุกคนที่เป็นผู้ให้ข้อมูลงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

1. United Nations Office on Drugs and Crime. World Drug Report 2022 [Internet]. 2022 [cited 2024 Jun 17]. Available from: https://www.unodc.org/res/wdr2022/MS/WDR22_Booklet_1.pdf.

2. มานพ คณะโต, กนิษฐา ไทยกล้า, สาวิตรี อักษรณักรชัย, จิตรลดา อารีย์สันติชัย, ศยามล เจริญรัตน์, พุนรัตน์ ลียติกุล, et al. รายงานผลการสำรวจครัวเรือนเพื่อคาดประมาณการจำนวนประชากรใช้สารเสพติด-2562. กรุงเทพมหานคร; 2562.
3. World Health Organization. Marketers of electronic cigarettes should halt unproved therapy claims [Internet]. 2019 [cited 2024 Sep 4]. Available from: <https://www.who.int/media-centre/news/releases/2008/pr34/en/>.
4. ศุภร ชินะเกตุ. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี; 2553.
5. วีรพล ชูสันเทียะ, สมเดช พินิจสุนทร. ผลกระทบจากการใช้ยาเสพติดในผู้เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลธัญญารักษ์อุดรธานี: กรณีศึกษา. วารสารการพัฒนาสุขภาพชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น [Internet]. 2560 [cited 2024 Jun 18]; 5(3):523-33. Available from: <https://chdkkujournal.com/subcontent.php?id=53106>.
6. กนกพร ดั่งคำภา. ประสิทธิผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 1. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต]. นครพนม: มหาวิทยาลัยนครพนม; 2553.
7. ญาณินท์ คุณา, วัลภา สบายยิ่ง. รูปแบบการแนะแนวเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบและการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธีของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในโรงเรียนอาชีวศึกษา. วารสารศิลปการศึกษาศาสตรวิจัย. 2557; 6(2): 228-43.
8. พรภักดิ์ พานพิศ. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การป้องกันปัญหายาเสพติดของนักศึกษา การศึกษานอกระบบของศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี; 2552.
9. นฤมล ศิริวิพลกุล, นันทนา เลิศประสพสุข. พฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของประชาชนในตำบลตลาดกระทุ่มแบน อำเภอกะทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร. วารสารศิลปการศึกษาศาสตรวิจัย. 2561; 10(1): 367-78.
10. Hair JF, Babin BJ, Black WC, Anderson RE. Multivariate data analysis. 7th ed. New Jersey: Pearson Education; 2010.
11. บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น; 2556.
12. กาญจนา พิบูลย์, ภารภัทร เสงอุดมทรัพย์, Callen B, เวรกา กลิ่นวิจิต, พวงทอง อินใจ, คณิงนิจ อูสีมาศ. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าในผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ; 2554.

13. วราภรณ์ พัฒนเวศน์. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการไม่มาตรวจตามนัดในผู้ที่เป็นโรคจิตเภท โรงพยาบาลแพร์ [รายงานการวิจัย]. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2551.
14. Best JW. Research in education. 4th ed. New Delhi: Prentice Hall of India; 1981.
15. Berdie DR, Anderson JF, Niebuhr MA. Questionnaires: design and use. New Jersey: Scarecrow Press; 1986.16.
16. พุทธิพร พงศ์นันท์ทุกกิจ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการใช้อาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. [คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา]: วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช; 2561.
17. มั่นสนันท์ ผลานิสงค์. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร. กำแพงเพชร: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร; 2564.
18. นีรนุช โชติวรังกุล. การประเมินความรู้ด้านยาเสพติด ทักษะคิดต่อการใช้อาเสพติด และทักษะคิดต่อการบำบัดรักษายาเสพติด ในโปรแกรมการบำบัดรักษาผู้ป่วยยาเสพติด โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์. วารสารวิชาการแพทย์และสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 3. 2565; 19(3): 236-57.
19. ปิยนุช ศรีพรหมทอง, โฆษิต รัตนบุรินทร์, ฤทัยรัตน์ สุวรรณเรืองศรี. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย [รายงานวิจัย]. สงขลา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย; 2559.
20. Grotberg EH. Resilience for tomorrow [Internet]. 2005 [cited 2024 Aug 22]. Available from: http://resinet.uiuc.edu/library/grotberg2005_resilience-for-tomorrow-brazil.
21. กานดา สุขมาก, ยุวดี แตรประสิทธิ์. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดปทุมวนาราม ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. วารสารพยาบาลตำรวจ. 2561; 10(1): 164-72.
22. เปรมฤดี หงส์สุทธิ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันการติดสารเสพติดของนักเรียนชายโรงเรียนขยายโอกาส [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2560.